

לישועתך קויתי

על שולחנו של הגאון המקובל
איש האלקים הרב שמשון חיים בן הרב נחמן מיכאל נחמני ז"ע
מחבר הספרים הקדושים זרע שמשון ותולדות שמשון

פרשת ויקהל פקודי תשפ"א | גליון מס' 284

פרשת ויקהל

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל. ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה'. (סמנות לה א ז)

ויקהל משה - למחרת יום הכיפורים כשירד מן ההר (כ"ט"י).

שואלים המפרשים, מדוע בחר משה רבינו במצוות השבת, להזהיר דווקא עליה, תיכף אחר רדתו מן ההר.

יש לומר, בהקדם מה שהעידו בנו חז"ל (שבת קיח:), כי בני ישראל לא שמרו בשלימות, אפילו את שבתם הראשונה. עוד אמרו (שם), 'כל השומר שבת כהלכתו, אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש, מוחלין לו'. עוד יש להקדים, את מאמר חכמים (עבודה זרה ה.), כי באם לא היו ישראל חוטאים בעגל, לא שלטה בהם אומה ולשון.

לכן, אחר שטרח משה כל כך, להפציר ולהתפלל עבור בני ישראל, שימחל להם ה' על חטא העגל, ביקש לרמוז להם, כי כל הטורח הזה בא לו, רק משום שלא שמרו את השבת כראוי. שכן, לו היו שומרים את השבת כהלכתה, היה נמחל להם גם עוון העגל.

עוד ביקש ללמדם בינה, כי כעת אחר שחטאו וחסרו את ההגנה מפני האומות, עליהם להתחזק ביתר שאת בשמירת שבת. כי השבת היא אשר מגינה עליהם ובזכותה ייגאלו. וכמו שאמרו (שבת שם), 'אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות מיד נגאלים'.

ואת כל זאת מיהר להודיע להם, לפני שציווה אותם על המשכן. כי הלא נקרא משכן, על שם שעתידי להתמשכן בעוונותיהם של ישראל, (רש"י להלן לח כא). וביקש משה להתוות להם דרך, כיצד יוכלו למנוע, שלא יתמשכן הבית עבור עוונותיהם.

(זרע שמשון פרשת ויקהל, מאמר א)

לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת. (סמנות לה ג)
יש לבאר את הפסוק בדרך דרוש, על פי פסקו של הרמב"ם, בדין מי שנמצא בדרך ושכח באיזה יום תחול השבת. וכך כתב בהלכות שבת (פרק ב הלכה כב), 'המהלך בדרך ולא ידע מתי הוא יום שבת, מונה מיום שטעה ששה ימים ומקדש שביעי. ובכל יום ויום, ואפילו ביום זה שמקדש ומבדיל בו, מותר לו לעשות כדי פרנסתו בלבד, כדי שלא ימות'.

וזאת רמז לנו הפסוק, 'לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת', בכל משבתיכם דייקא. כי דווקא כשאתה בעיר במקום יישוב, הינך מבעיר בכל ימות השבוע ושובת ביום השבת. אך בהיותך במדבר ואינך יודע מתי שבת, תוכל כל הימים להבעיר בשווה, רק כדי פרנסתך.

בדרך זו, נוכל לפרש גם את הפסוקים (לעיל כ, ט י), 'ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך. ויום השביעי שבת לה' אלקיך לא תעשה כל מלאכה'. אם ידעת אימתי שבת, ואז, בשאר ששת ימים תעבוד ותעשה בשופי את כל מלאכתך, או אז, ביום השביעי תוכל לשבות כליל מכל המלאכות.

ברם, אם שכחת אימתי שבת, עד שמחמת הספק, אינך יכול לעשות כל מלאכותיך בששת ימי השבוע, אזי גם בשבת קודש, אינך מצווה לשבות מכל המלאכות. כי הותר לך לעשות בכל הימים כולם, כדי פרנסתך.

(זרע שמשון פרשת ויקהל, מאמר ג)

פרשת פקודי

אלה פקודי המשכן משכן העדות. (סמנות לח כא)
המשכן משכן, שני פעמים. רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבניו, על עוונותיהן של ישראל. משכן העדות, עדות לישראל, שוויתר להם הקדוש ברוך הוא, על מעשה

העגל. שהרי השרה שכינתו ביניהם. (כ"ט")
הקשו המפרשים, אחר ומשכן ה' את בתי המקדשות
עבור עוונותיהם של ישראל, אם כן איזו עדות
יש כאן שוויתר להם ה' על מעשה העגל. הלא
שתי החורבנות, באו בשל חטא העגל. שכן, לפני
שחטאו ישראל בעגל, היה להם חירות משעבוד
מלכויות (ראה עירובין נד.). ובפירוש אמרה תורה
(לעיל לב לד), 'ויביום פקדי ופקדתי'.
ויש לפרש על פי מה שאמרו (עבודה זרה ה.),
שלא היו ישראל ראויים לאותו מעשה של חטא
העגל. אלא למה עשו, שאם חטא ציבור אומרים
לו, תלמד מהציבור שעשו תשובה, ו'גזירת מלך
היתה, כדי ליתן פתחון פה לשבים' (רש"י שם).
והנה מידת הדין הלא מקטרגת ואומרת, 'נפש
החוטאת היא תמות'. אם כן, כיצד איפה ניצולו
ישראל מכליה, על ידי שמשכן ה' את המקדשות
עבור עוונותיהם. אין זאת אלא, משום שכבר חטאו
ישראל בעגל והורו דרך תשובה לרבים.
וכאשר לא עשו תשובה, אזי לא נענשו על עצם
החטא, כי אם על כך שלא השכילו לשוב בתשובה.
וכמאמר הכתוב (ירמיה ב לה), 'הנני נשפט אותך
על אמרך לא חטאתי'. והרי הם דומים, לאדם שיש
לו חוב לחברו ואינו רוצה לפרעו, שהוא ממשכנו
עד שיפרענו. כך גם הקדוש ברוך הוא, נטל מהם
המקדשות כמשכון, עד שישובו בתשובה ויכפרו
על עוונותיהם.
נמצינו למדים, כי עצם מישכונם של המקדשות

הלכה אנהגה

זכין לאדם שלא בפניו

אספר אברך שמו. יסי, אברך שמו. וחסדה. החתין
13 ניס לילדים. אכל, לא רבה לעשות סולות. חתוך
אחונה ובטחון שיש נותן לו את הטוב ביותר, ואינו רוצה
לשנות חסדיו עליין. תפילות כן, סולות לא. כך הוא
סבר, ובטח בו ויחבר, שייחן לו את הטוב ביותר עבורו.

לפני תקופה, האברך שמו חרבה חברים קרובים
ונאונים על סולת הלימוד בתורת הרב שמו, וסלה
בדעתו ש'אין סולת כחורה', ואם יסו אינו עוסק
בסולות, הוא עוסק בתורה לכבודו, להגיד תורת רבינו
ולתאירה. ואכן הוא החל לעסוק בקברי תורתו, ושם הפיל
את חסידות הלימוד הזה בין אחרים.

כתאריך ו' אולו, בו כיום של יומא דהילולא של רבינו
הרב שמו, זכה יסו להיושע, אחרי 13 שנות החתנה!
ונולדה לו בת בשעה טובה וחוצלת.

ככות רבינו הרב שמו ענה לו, להיושע בדיוק כיום
השנה לפטירת הצדיק זצ"ל. ככותו תשובה לו הלאה,
לראות כיום וכני כיום עוסקים בתורה ובחצונות, ולכל
ישראל, להיושע בכלל ובפרט. אכ"ר.

לשון חכמים

ביאור איך היו מתכפרים בזמן בית המקדש על הזדונות, ומה הכפרה על שוגג ומזיד לאחר חורבן בית המקדש
ואם תאמר (קושיה א), איך אפשר שכשישראל חוטאים נוטל מהם המקדש לכפר עליהם, והלא כשאין
קרבן אדרבא אין כפרה. והכי נמי יש להקשות (קושיה ב) כשהיה בית המקדש קיים איך היו מתכפרין
על הזדונות, והא המשכן לא נעשה אלא להקריב עליו קרבנות, והקרבן אינו בא אלא על השוגג, ואיך
יתכפרו בקרבנות והלא נשאר עליהם העברות יותר המורות שהקרבן אינו מכפר עליהם.
ויש לומר, דאין הכי נמי שהקרבן אינו מכפר אלא על השוגג שהרי מלת 'קרבן' משמעו לשון קרבות
וזה לא יתכן אלא על מי שחטא בשוגג שבשביל חטאו בתרחיק מהקרבן וצריך לקרבו, אבל מי שחטא
בעברות המורות הוא פגם בעונו ואינו יכול להתקרב עד שיתקן מה שפגם בנפשו והקרבן אינו מועיל
לו. אמנם הואיל שנסמך בדיניו שהיצר הרע לא יחטיא האדם מתחלה בעברה חמורה רק בעברה קלה,
ואחר כך עברה גוררת עברה (אבות פ"ד מ"ב) וכן לחמורה, לכן נתן להם המקדש כדי שיתכפרו תכף
ומיד מן העברה קלה קדם שייבאו לידי חמורה (דחייא קו' ב). וזהו התועלת שהיה להם בבית המקדש
ובקרבנות, כמו שאמרו ז"ל (במדב"ר כא, כא) לא לן אדם בירושלים ובירושלם עיון. (פקודי מאמר ד)

